

Επιτάχυνση Ανάλυσης Monte Carlo με μεθόδους μείωσης διαστάσεων

Δυναμικό πρόβλημα

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Πολιτικών Μηχανικών

Έξεταζόμενος Φοιτ. : Κωνσταντίνος Ατζαράκης
Έπιβλέπων Καθηγ. : Βησσαρίων Παπαδόπουλος

10 Νοεμβρίου 2020

Εισαγωγή

Μέθοδος PCA

Μέθοδος DMAPs

Έποπτικό Παράδειγμα

Άριθμητικές Έφαρμογές

Είσαγωγή

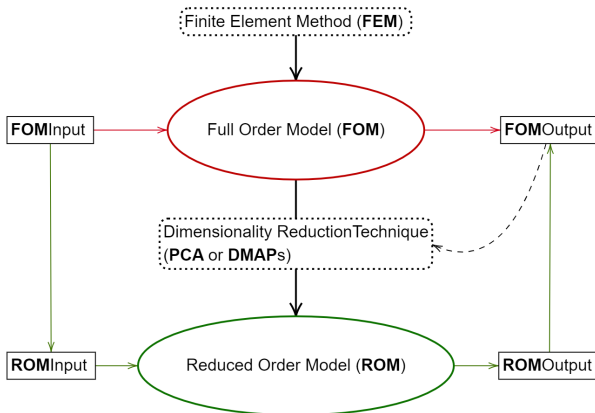
Υποκατάστατο Μοντέλο (Surrogate Model): προσεγγιστικό μοντέλο τό όποιο μιμείται κατά τό δυνατόν τήν συμπεριφορά μιᾶς προσομοίωσης μέ τό ελάχιστο δυνατό υπολογιστικό κόστος.

Μείωση Διαστατικότητας (*Dimensionality Reduction*): μετασχηματισμός δεδομένων από χώρο μεγάλων διαστάσεων σε χώρο μικρότερων διαστάσεων έτσι ώστε η αναπαράσταση στον τελευταίο να διατηρεί κάποια από τα αρχικά χαρακτηριστικά του αρχικού δείγματος.

Μοντέλο Μειωμένης Τάξης (*Reduced Order Model*): υποκατάστατο μοντέλο που χρησιμοποιεί τεχνικές μείωσης διαστάσεων.

Σχήμα 2: Διάγραμμα κατασκευής του υποκατάστατου μοντέλου. Με κόκκινο χρώμα σημειώνεται η συνήθης πορεία υπολογισμού των αποτελεσμάτων, ενώ με πράσινο η πορεία μέσω της χρήσης υποκατάστατου μοντέλου.

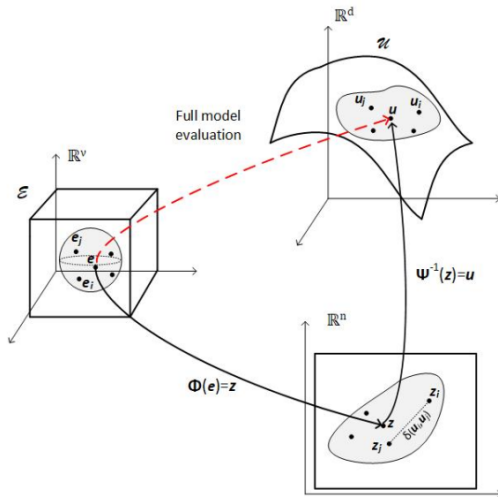

$$\mathbf{M}(\mathbf{e})\ddot{\mathbf{u}}(\mathbf{e}) + \mathbf{C}(\mathbf{e})\dot{\mathbf{u}}(\mathbf{e}) + \mathbf{K}(\mathbf{e})\mathbf{u}(\mathbf{e}) = \mathbf{f}(\mathbf{e}), \quad (1)$$

όπου

- ▶ $\mathbf{e} \in \mathbb{R}^{\nu}$ διάνυσμα που περιγράφει κάθε τυχαία παράμετρο του συστήματος,
- ▶ $\mathbf{u}, \dot{\mathbf{u}}, \ddot{\mathbf{u}} \in \mathbb{R}^d$ τὰ διανύσματα τῆς μετακίνησης, ταχύτητας και επιταχύνσεως αντίστοιχα,
- ▶ $\mathbf{M}, \mathbf{C}, \mathbf{K} \in \mathbb{R}^{d \times d}$ τὸ μητρώο μάζας, τὸ μητρώο ἀποσβέσεως καὶ τὸ μητρώο στιβαρότητας,
- ▶ $\mathbf{f} \in \mathbb{R}^d$ τὸ διάνυσμα τῶν ἐξωτερικῶν δράσεων.

Σχήμα 3: Μετασχηματισμοί μεταξύ του $\mathcal{E} \in \mathbb{R}^v$ και του χώρου μειωμένων διαστάσεων και μεταξύ του χώρου μειωμένων διαστάσεων και του $\mathcal{U} \in \mathbb{R}^d$.

Για γραμμικό μετασχηματισμό Ψ^{-1} , δηλαδή $\mathbf{u} = \Psi^{-1}\mathbf{z}$ και παραλείποντας την εξάρτηση από το $\mathbf{e}$ για συντομία ή $\mathbf{1}$ γίνεται

$$\begin{aligned} \mathbf{M}\Psi^{-1}\ddot{\mathbf{z}} + \mathbf{C}\Psi^{-1}\dot{\mathbf{z}} + \mathbf{K}\Psi^{-1}\mathbf{z} &= \mathbf{f} \\ \Rightarrow (\Psi^{-1})^T \mathbf{M}\Psi^{-1}\ddot{\mathbf{z}} + (\Psi^{-1})^T \mathbf{C}\Psi^{-1}\dot{\mathbf{z}} + (\Psi^{-1})^T \mathbf{K}\Psi^{-1}\mathbf{z} &= (\Psi^{-1})^T \mathbf{f} \\ \Rightarrow \mathbf{M}_r\ddot{\mathbf{z}} + \mathbf{C}_r\dot{\mathbf{z}} + \mathbf{K}_r\mathbf{z} &= \mathbf{f}_r, \end{aligned} \quad (2)$$

όπου

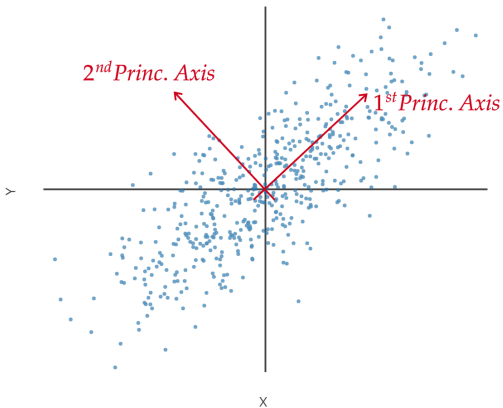
- ▶ $\mathbf{z}, \dot{\mathbf{z}}, \ddot{\mathbf{z}} \in \mathbb{R}^n$ τὰ διανύσματα μειωμένων διαστάσεων τῆς μετακίνησης, ταχύτητας καὶ ἐπιταχύνσεως ἀντίστοιχα,
- ▶ $\mathbf{M}_r, \mathbf{C}_r, \mathbf{K}_r \in \mathbb{R}^{n \times n}$ τὸ μητρώο μάζας, τὸ μητρώο ἀποσβέσεως καὶ τὸ μητρώο στιβαρότητας στὶς μειωμένες διαστάσεις,
- ▶ $\mathbf{f}_r \in \mathbb{R}^n$ τὸ ἀντίστοιχο διάνυσμα τῶν ἐξωτερικῶν δράσεων.

Μέθοδος PCA

Principal Component Analysis: γραμμική μέθοδος μείωσης διαστάσεων που πρόέρχεται από την Στατιστική.

Σχήμα 4: Τὸ σημεία ἑνὸς συνόλου δεδομένων καὶ τὰ δύο συστήματα συντεταγμένων, τὸ ἀρχικό σύστημα (μαῦρο) καὶ τὸ κύριο σύστημα (κόκκινο).

Έστω ένα σύνολο δεδομένων (*dataset*)

$$\mathbf{U} = \{\mathbf{u}_i \in \mathbb{R}^d, i = 1, 2, \dots, N \mid \mathbb{E}(\mathbf{u}) = 0\}$$

διατεταγμένο στον πίνακα $\mathbf{U} \in \mathbb{R}^{d \times N}$. Ο έμπειρικός πίνακας συνδιακύμανσης είναι

$$\mathbf{C} = \frac{\mathbf{U}\mathbf{U}^T}{N - 1} \quad (3)$$

Ο $\mathbf{C} \in \mathbb{R}^{d \times d}$ είναι συμμετρικός και θετικά ήμιορισμένος.

Ίδιομορφική ανάλυση του $\mathbf{C}$

Άν $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_d$ οί ιδιοτιμές του $\mathbf{C}$ σέ φθίνουσα ακολουθία και $\psi_1, \psi_2, \dots, \psi_d$ τὰ αντίστοιχα ιδιοδιανύσματα, τότε ό μετασχηματισμός

$$\mathbf{z} = \Psi \mathbf{u}$$

μεταφέρει τὰ δεδομένα στο κύριο σύστημα. Λόγω όρθογωνιότητας

$$\mathbf{u} = \Psi^{-1} \mathbf{z} = \Psi^T \mathbf{z}$$

όπου

$$\Psi = \begin{pmatrix} \psi_1 \\ \psi_2 \\ \vdots \\ \psi_d \end{pmatrix}$$

Άν κρατήσουμε τις n κύριες συνιστώσες έπιτυγχάνεται ή μείωση τής διάστασης

$$\mathbf{u} = \mathbf{\Psi}^{-1} \mathbf{z} = \mathbf{\Psi}^T \mathbf{z}$$

όπου πλέον $\mathbf{\Psi}^{-1} \in \mathbb{R}^{d \times n}$.

Μέθοδος τών Diffusion Maps

Οι Άπεικονίσεις Διάχυσης (*Diffusion Maps* ή εν συντομία *DMAPs*) ανήκουν στις μη γραμμικές μεθόδους μείωσης διαστάσεων, καθώς προσπαθούν να προσεγγίσουν την τοπική γεωμετρία του συνόλου δεδομένων.

Έστω ένα σύνολο δεδομένων (*dataset*)

$$\mathbf{U} = \{\mathbf{u}_i \in \mathbb{R}^d, i = 1, 2, \dots, N \mid \mathbb{E}(\mathbf{u}) = 0\}$$

διατεταγμένο στον πίνακα $\mathbf{U} \in \mathbb{R}^{d \times N}$.

Δίδεται πυρήνας (*kernel*):

$$k : \mathbb{U} \times \mathbb{U} \rightarrow \mathbb{R}$$

μὲ τὶς ἑξῆς ιδιότητες:

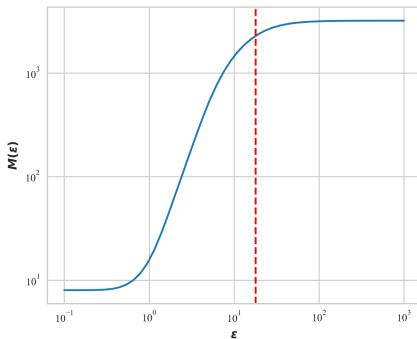
- ▶ Συμμετρία: $k(\mathbf{x}, \mathbf{y}) = k(\mathbf{y}, \mathbf{x})$
- ▶ Μη αρνητικότητα: $k(\mathbf{x}, \mathbf{y}) \geq 0, \forall \mathbf{x}, \mathbf{y} \in \mathbb{U}$

Σύνηθες παράδειγμα εἶναι ὁ Γκαουσιανός πυρήνας (*gaussian kernel*):

$$k(\mathbf{x}, \mathbf{y}) = e^{-\left(\frac{\|\mathbf{x}-\mathbf{y}\|}{\epsilon}\right)^2} \quad (4)$$

Μία απλή μέθοδος που έχει προταθεί για τόν προσδιορισμό του ϵ χρησιμοποιεί την συνάρτηση:

$$M(\epsilon) = \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^N k(\mathbf{u}_i, \mathbf{u}_j)(\epsilon) \quad (5)$$

Σχήμα 5: Η παράμετρος ϵ επιλέγεται μακριά από τα άκρα που αποτελούν έκφυλισμένες περιπτώσεις με υπερβολικά μεγάλα ή μικρά βάρη στο αντίστοιχο μητρώο.

Αρχικά, ορίζεται το συμμετρικό μητρώο $\mathbf{W} \in \mathbb{R}^{N \times N}$ μέσω των στοιχείων του:

$$W_{ij} = k(\mathbf{u}_i, \mathbf{u}_j), \quad i, j \in \{1, \dots, N\} \quad (6)$$

το οποίο έν συνεχεία μετασχηματίζεται ως έξής:

$$\mathbf{W}^{(\alpha)} = \mathbf{D}^{-\alpha} \mathbf{W} \mathbf{D}^{-\alpha} \quad (7)$$

όπου $\mathbf{D}$ το διαγώνιο μητρώο που προκύπτει από το άθροισμα των γραμμών του $\mathbf{W}$:

$$D_{ij} = \begin{cases} d_i, & i = j \\ 0, & i \neq j \end{cases} \quad (8)$$

και

$$d_i = \sum_{r=1}^N W_{ir} \quad (9)$$

Κανονικοποιεῖται, τὸ $\mathbf{W}^{(\alpha)}$ ὡς πρὸς τὶς γραμμὲς του καὶ προκύπτει ὁ στοχαστικὸς πίνακας:

$$\mathbf{P} = \left(\mathbf{D}^{(a)}\right)^{-1} \mathbf{W}^{(\alpha)} \quad (10)$$

ὅπου $\mathbf{D}^{(\alpha)}$ τὸ διαγώνιο μητρώο πὸν προκύπτει ἀπὸ τὸ ἄθροισμα τῶν γραμμῶν τοῦ $\mathbf{W}^{(\alpha)}$:

$$D_{ij}^{(\alpha)} = \begin{cases} d_i^{(a)}, & i = j \\ 0, & i \neq j \end{cases} \quad (11)$$

καὶ

$$d_i^{(a)} = \sum_{r=1}^N W_{ir}^{(a)} \quad (12)$$

Σχήμα 6: Μονοπάτια κατά την γεωμετρική δομή των δεδομένων εμφανίζονται με μεγαλύτερη πιθανότητα.

Έστω $\{\lambda_0, \lambda_1, \dots, \lambda_n\}$ οι πρώτες $n < d$ ιδιοτιμές του $\mathbf{P}$ κατά φθίνουσα σειρά και $\{\phi^0, \phi^1, \dots, \phi^n\}$ τα αντίστοιχα ιδιοδιανύσματα. Ορίζουμε την συνάρτηση $\Psi^t : \mathbb{U} \rightarrow \mathbb{R}^n$ ως

$$\Psi^t(\mathbf{u}_i) = \begin{pmatrix} \lambda_1^t \phi^1(\mathbf{u}_i) \\ \lambda_2^t \phi^2(\mathbf{u}_i) \\ \vdots \\ \lambda_n^t \phi^n(\mathbf{u}_i) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \lambda_1^t \phi_i^1 \\ \lambda_2^t \phi_i^2 \\ \vdots \\ \lambda_n^t \phi_i^n \end{pmatrix} = \psi_i^t. \quad (13)$$

Με την οργάνωση σε ένα ένιαιο μητρώο όλων τών συντεταγμένων, όλων τών δεδομένων κατασκευάζεται η βάση του χώρου διάχυσης

$$\Psi^t \in \mathbb{R}^{n \times N}$$

$$\Psi^t(\mathbf{U}) = \Psi_U^t = (\psi_1^t \quad \psi_2^t \quad \dots \quad \psi_N^t) = \begin{pmatrix} \lambda_1^t \phi^1 \\ \lambda_2^t \phi^2 \\ \vdots \\ \lambda_n^t \phi^n \end{pmatrix}. \quad (14)$$

Άντίστροφη Άπεικόνιση

Ζητείται ή εύρεση μητρῶου $\Psi^{-1} : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^d$, $n < d$, τέτοιου ὥστε κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἰσχύει

$$\mathbf{u}_i \approx \Psi^{-1} \psi_i, \quad i = 1, \dots, N \quad (15)$$

Ἐπερορισμένα σύστημα πὸ μὲ τὴν μέθοδο ἐλαχίστων τετραγῶνων δίνει

$$\Psi^{-1} \approx \mathbf{U} \Psi_U^T (\Psi_U \Psi_U^T)^{-1} \quad (16)$$

Ἐτσι, κάθε νέο διάνυσμα στὸν ἀρχικό χῶρο, μπορεῖ νὰ γραφτεῖ

$$\mathbf{u} \approx \Psi^{-1} \psi \quad (17)$$

ὅπου

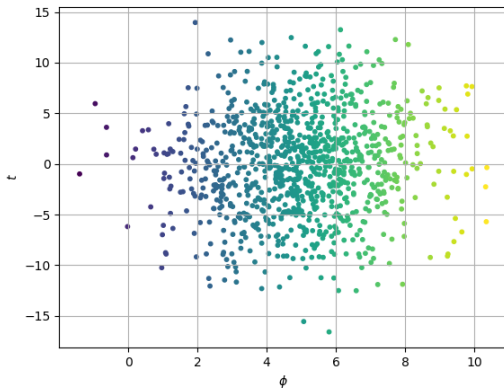
- ▶ $\mathbf{U} = (\mathbf{u}_1 \quad \mathbf{u}_2 \quad \dots \quad \mathbf{u}_N) \in \mathbb{R}^{d \times N}$ ὁ πίνακας πὸν προκύπτει ἀπὸ τὸ ἀρχικό σύνολο δεδομένων
- ▶ $\Psi_U^{-1} \in \mathbb{R}^{n \times N}$ ὁ μὴ ἀντιστρέψιμος πίνακας τῆς 14.

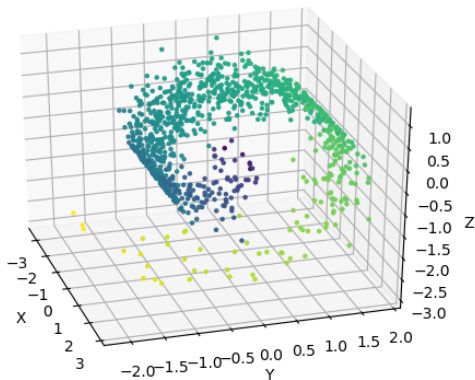
¹Γιὰ νὰ εἶναι εὐανάγνωστες οἱ ἐξισώσεις, παραλείπεται τὸ t στὸν ἐκθέτη:

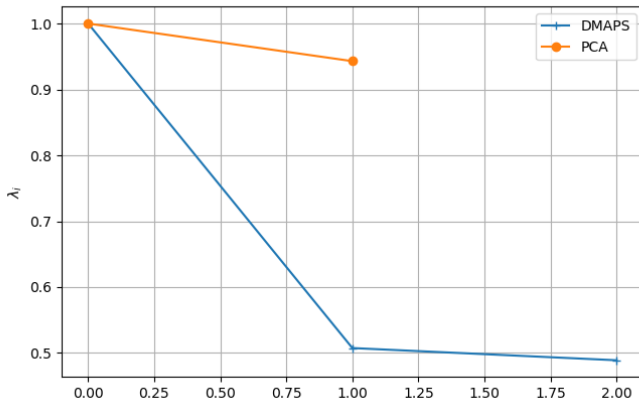
Παράδειγμα χρήσης τών μεθόδων

Σχήμα 7: Αρχικό σύνολο μεταβλητών (ϕ, t) σε 2Δ.

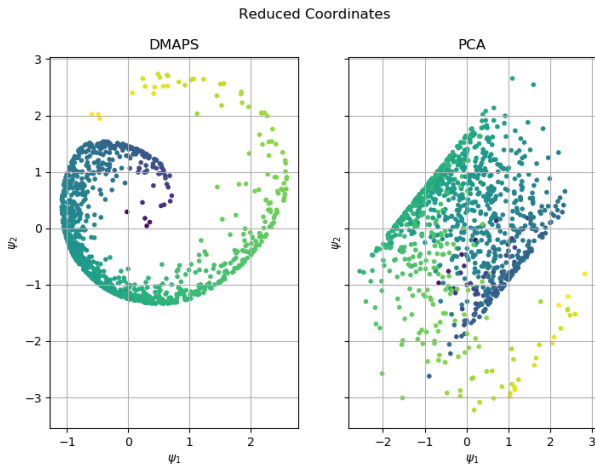

Σχήμα 8: Σύνολο δεδομένων "swiss roll" σε 3Δ σύμφωνα με την εξίσωση $(t, \phi \sin(\phi), \phi \cos(\phi))$.

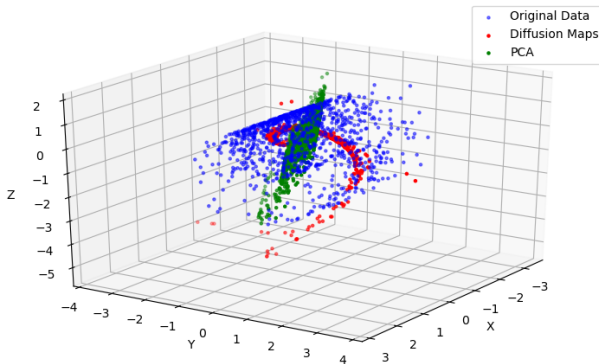

Σχήμα 9: Ίδιοτιμές: κανονικοποιημένη για την PCA, ενώ για τα DMAPS ή πρώτη δεν δίνει πληροφορία όντας πάντα ίση με την μονάδα.

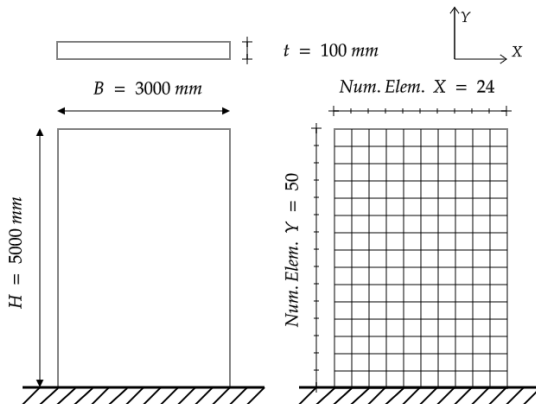
Σχήμα 10: Το σύνολο δεδομένων στις 2Δ, όπως υλοποιείται από κάθε τεχνική.

Σχήμα 11: Το σύνολο δεδομένων ξανά στις 3Δ, όπως υλοποιείται από κάθε τεχνική με γραμμικό μετασχηματισμό.

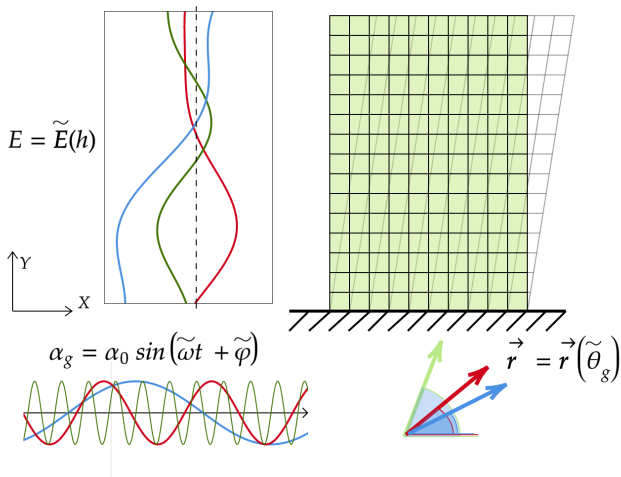
Άριθμητική Έφαρμογή

Σχήμα 12: Οι διαστάσεις, οι συνοριακές συνθήκες και το πλέγμα του προβλήματος.

Ο φορέας προσομοιώνεται από διδιάστατα, τετρακομβικά πεπ. στ. επίπεδης έντασης. Συνολικά, ο φορέας αποτελείται από $N_{elX} \cdot N_{elY} = 24 \cdot 50 = 1200$ στοιχεία και, συνεπώς οι συνολικοί βαθμοί έλευθερίας του μοντέλου είναι $N_{dofs} = 2 \cdot 50 \cdot (24 + 1) = 2500$, δηλαδή οι λύσεις του συστήματος $\mathbf{u}_i \in \mathbb{R}^{2500}$.

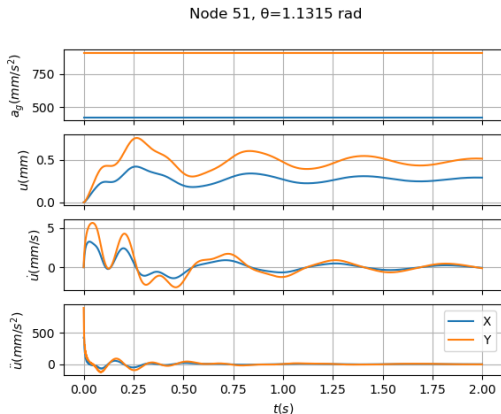

Σχήμα 13: Στοχαστικά πεδία του μέτρου ελαστικότητας (E) και της σεισμικής διέγερσης ($\vec{\alpha}_g$).

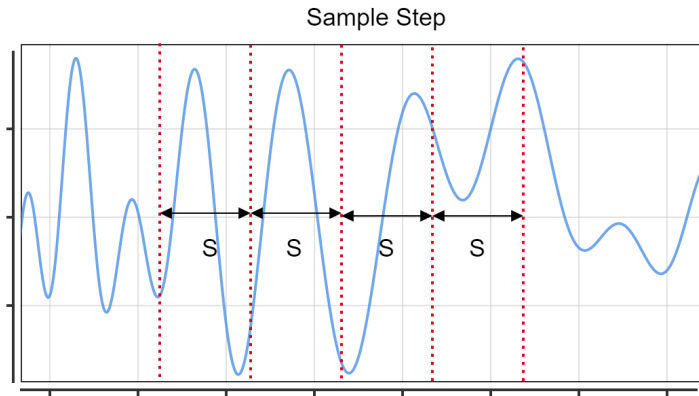
Πίνακας 1: Παράμετροι τῶν τυχαίων μεταβλητῶν.

Μεταβλητή	Κατανομή	Μονάδες
$\tilde{E}(h)$	$\mathcal{N}(30, 6^2)$	GPa
$\tilde{\omega}$	$\mathcal{U}(0, 50)$	Hz
$\tilde{\varphi}$	$\mathcal{U}(0, 2\pi)$	rad
$\tilde{\theta}$	$\mathcal{U}(0, \pi/2)$	rad

Σχήμα 14: Φόρτιση με σταθερή επιτάχυνση εδάφους a_g και η αντίστοιχη απόκριση κόμβου όπως προκύπτει από το πλήρες μοντέλο (Full Order Model).

Σχήμα 15: Από κάθε χρονοσειρά επιλέγονται $N_S = \frac{N_{\text{timesteps}}}{S}$ λύσεις, όπου S το χρονικό βήμα.

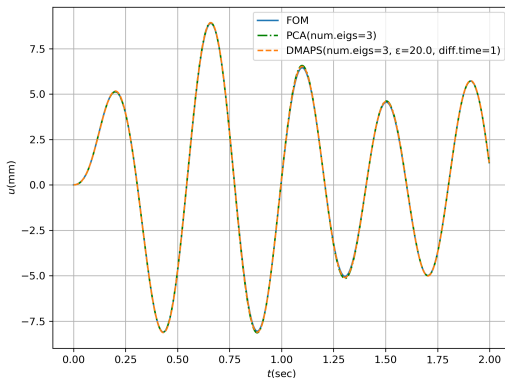

$$N_{\text{training}} = N_{\text{train}} \dot{N}_S = N_{\text{train}} \frac{N_{\text{timesteps}}}{S} \quad (18)$$

και τὸ σύνολο

$$\begin{aligned} \mathbb{U}_{\text{training}} &= \{\mathbf{u}_{11}, \dots, \mathbf{u}_{1N_S}, \dots, \mathbf{u}_{N_{\text{train}}1}, \dots, \mathbf{u}_{N_{\text{train}}N_S}\} \\ &= \{\mathbf{u}_{ij} : i = 1, \dots, N_{\text{train}}, j = 1, \dots, N_S\} \end{aligned} \quad (19)$$

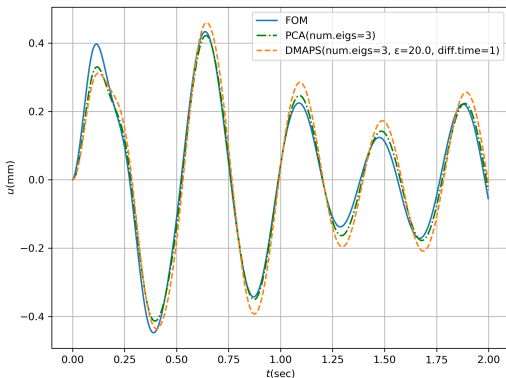
Ntrain = 60, Sample step = 10, dof=2498

Σχήμα 16: Σύγκριση φορτίσεων για τὸν βαθμὸ ἐλευθερίας 2498— στὸ ἐλεύθερο ἄκρο τοῦ προβόλου — με χρήση $k = 3$ ιδιοτιμῶν στὰ ὑποκατάστατα μοντέλα (ROM)

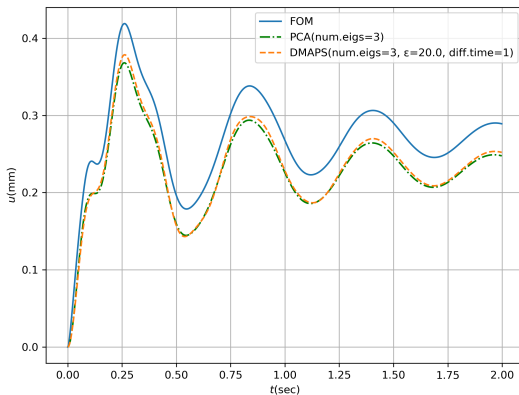

Ntrain = 60, Sample step = 10, dof=101

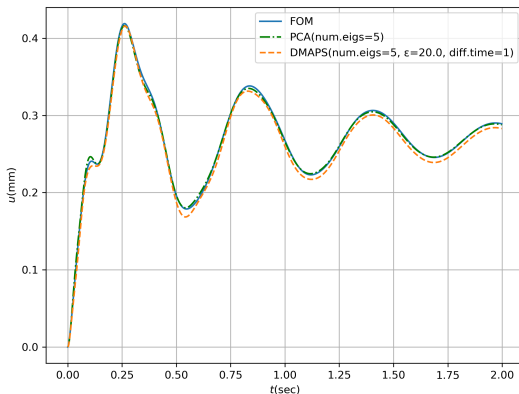
Σχήμα 17: Σύγκριση φορτίσεων για τόν βαθμό έλευθερίας 101 – στην βάση του πρόβολου – με χρήση $k = 3$ ιδιοτιμών στα υποκατάστατα μοντέλα (Reduced Order Models).

Ntrain = 60, Sample step = 10, dof=100

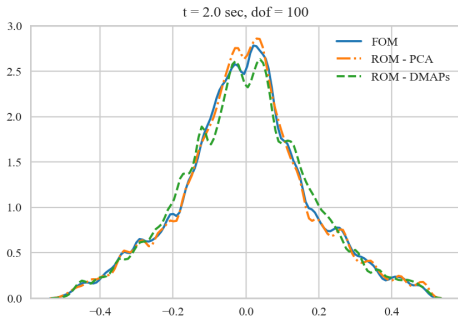

Σχῆμα 18: Σύγκριση ἀποκρίσεων γιὰ τὸν βαθμὸ ἐλευθερίας 100 μὲ χρήση $k = 3$ ἰδιοτιμῶν στὰ ὑποκατάστατα μοντέλα.

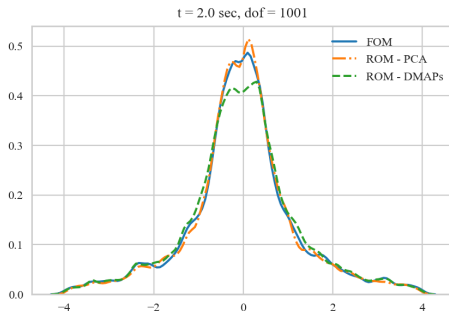
Ntrain = 60, Sample step = 10, dof=100

Σχήμα 19: Σύγκριση ἀποκρίσεων γιὰ τὸν βαθμὸ ἐλευθερίας 100 μὲ χρήση $k = 5$ ιδιοτιμῶν στὰ ὑποκατάστατα μοντέλα.

Σχήμα 20: Συναρτήσεις πυκνότητας πιθανότητας (pdf) για τον βαθμό ελευθερίας 100 όπως προκύπτει από την πλήρη Monte Carlo ανάλυση (FOM) και τα υποκατάστατα μοντέλα (ROM-DMAPs, ROM-PCA).

Σχήμα 21: Συναρτήσεις πυκνότητας πιθανότητας (pdf) για τον βαθμό ελευθερίας 1001 όπως προκύπτει από την πλήρη Monte Carlo ανάλυση (FOM) και τα υποκατάστατα μοντέλα (ROM-DMAPs, ROM-PCA).

Πίνακας 2: Χρόνοι εκτέλεσης για τὸ πλήρες καὶ τὰ ὑποκατάστατα μοντέλα.

Μοντέλο	Διάσταση πινάκων	Συνολικός Χρόνος	Μέσος χρόνος
FOM	2500	103.29 min	2066 ms
ROM	5	30.78 min	659 ms

Τὰ ὑποκατάστατα μοντέλα εἶναι $\frac{2066}{659} = 3.14$ φορές ταχύτερα.

- ▶ Παρά την γραμμικότητα τῶν τεχνικῶν καὶ τὰ δύο ὑποκατάστατα μοντέλα κατάφεραν νὰ προσεγγίσουν ἱκανοποιητικὰ τὶς λύσεις τοῦ πλήρους μοντέλου σὲ ἓνα μὴ γραμμικὸ πρόβλημα.
- ▶ Οἱ δύο μέθοδοι παρήγαγαν μοντέλα μὲ παραπλήσια ἀκρίβεια.
- ▶ Ἡ μείωση τοῦ χρόνου ἐπίλυσης τῆς ἀνάλυσης βρίσκεται στὰ ἐπιθυμητὰ ὅρια γιὰ ὑποκατάστατα μοντέλα.
- ▶ Σὲ βαθμούς ἐλευθερίας κοντὰ στὸ ἐλεύθερο ἄκρο, ὅπου οἱ μετακινήσεις ἦταν μεγαλύτερες κατὰ ἀπόλυτη τιμὴ, τὰ ὑποκατάστατα μοντέλα προσαρμόζονταν γρηγορότερα ἀπὸ ὅ,τι σε βαθμούς ἐλευθερίας κοντὰ στὴν βάση

